

SAŽETAK ODLUKE O NEDOPUŠTENOSTI
PARFITT PROTIV UJEDINJENE KRALJEVINE
ODLUKA VIJEĆA OD 20. TRAVNJA 2021.
ZAHTJEV BR. 18533/21

*Odluka nacionalnog suda o prekidu terapije održavanja na životu
nije povrijedila pravo na život pacijentice
i donesena je u njezinom najboljem interesu*

ČINJENICE

Kći podnositeljice zahtjeva, maloljetna P.K., oboljela je od rijetke i uobičajeno terminalne bolesti naziva akutna nekrotizirajuća encefalopatija (ANE) zbog koje je, među ostalim, zadobila vrlo teško oštećenje mozga te se nalazila u dugotrajnom vegetativnom stanju bez ikakvih naznaka oporavka. U trenutku podnošenja zahtjeva P.K. je bila smještena na pedijatrijskoj jedinici intenzivne njege u bolnici, na respiratoru i pod invazivnim režimom njege. Sijedom navedenog, zaklada zadužena za upravljanje bolnicom u kojoj je P.K. bila negovana, podnijela je zahtjev Visokom sudu za ishođenje dozvole za prekidom primjene terapije koja je P.K. održavala na životu. Podnositeljica zahtjeva usprotivila se zahtjevu zaklade te predložila da se P.K. vrati kući gdje bi se o njoj brinuli članovi obitelji zajedno sa stručnim osobljem. Po provedenoj raspravi Visoki sud usvojio je zahtjev zaklade i odobrio prekid primjene terapije održavanja na životu. Podnositeljica se neuspješno žalila Žalbenom sudu da bi nakon toga ishodila privremenu mjeru sukladno članku 39. Poslovnika ESLJP-a kojom je odgođen prekid terapije do odluke ESLJP-a o zahtjevu podnositeljice.

PRIGOVORI

Pred ESLJP-om podnositeljica je prigovorila da prekid terapije koja je P.K. održavala na životu predstavlja povredu prava na život te da je tužena država donijela odluku o njezi njezine kćeri umjesto nje čime je povrijeđeno njihovo pravo na obiteljski život zajamčeno člankom 8. Konvencije.

OCJENA ESLJP-a

Članak 2.

Uvodno je ESLJP istaknuo kako valja razlikovati „namjerno oduzimanje života“ od „uskraćivanje liječenja“ koje predstavlja prekid terapije održavanja na životu. U tom smislu, ESLJP u postupcima poput podnositeljčinog utvrđuje jesu li države članice sukladno svojoj

pozitivnoj obvezi koja proizlazi iz članka 2. Konvencije ([Lambert i drugi protiv Francuske \[VV\]](#)),¹ stavci 124. i 143.):

- (i) osigurale postojanje regulatornog okvira u nacionalnom zakonodavstvu i praksi,
- (ii) uzele u obzir prethodno izražene želje pacijenta i njemu bliskih osoba, kao i mišljenje medicinskog osoblja,
- (iii) osigurale mogućnost obraćanja sudovima u slučaju donošenja odluke koja bi bila u najboljem interesu pacijenta.

S obzirom da ESLJP nije utvrdio nedostatke u regulatornom pravnom okviru u nacionalnom zakonodavstvu Ujedinjene Kraljevine te je njime bila predviđena i obveza obraćanja sudu u slučaju spora što je u najboljem interesu pacijenta ([Gard i drugi protiv Ujedinjene Kraljevine](#), stavci 40.-45. i članak 81.), ESLJP je svoju analizu ispunjena pozitivnih obveza temeljem članka 2. Konvencije usmjerio na pitanje jesu li vlasti Ujedinjene Kraljevine uzele u obzir prethodno izražene želje pacijenta i njemu bliskih osoba.

U tom smislu, ESLJP je primijetio da iako je sudac Visokog suda priznao stručnost svih 12 liječnika specijalista koji su dali svoj iskaz u postupku odlučivanja o zahtjevu za prekidom terapije održavanja na životu P.K., u konačnici je nacionalni sud veću važnost dao iskazima liječnika koji su bili odgovorni za svakodnevnu njegu P.K., nego onima neovisnih stručnjaka. Naposljetku, Visoki sud je zaključio da su izgledi za uspješno premještanje P.K. iz bolnice na kućnu njegu i njezinu adaptaciju na nove i lošije uvjete kući mali. Pri donošenju predmetnih zaključaka, sudac Visokog suda razmatrao je kako potrebu očuvanja života tako i želje podnositeljice zahtjeva koju je zastupao iskusan pravni tim. Nadalje, iako je P.K. bila premlada da bi izrazila vlastite želje, njezine interesa u postupku štitio je posebni skrbnik koji joj je imenovan i odvjetnik koji ju je zastupao, a obojica su podržali zahtjev zaklade. Sudac je također razmatrao i činjenicu da bi P.K. vjerojatno više željela biti kod kuće nego u bolnici, ali da je tužna istina da joj je nedostajala svijest o sebi i svojoj okolini te ne bi imala nikakvu korist od toga što bi bila kod kuće jer ne bi ni znala da je tamo. Ipak, Visoki sud je razmatrao i bi li se premještanjem P.K. na kućnu njegu „imalo što za izgubiti“, s obzirom da je alternativa bila prekid terapije koja ju je održavala na životu, te je zaključio da je režim invazivne skrbi predstavljao trajni teret koji P.K. nije donio nikakve koristi. Konačno, iako nitko od medicinskih vještaka nije smatrao da je ostanak u bolnici u najboljem interesu P.K., Visoki sud je ispitao i tu opciju. No, nakon opširne analize u kojoj je razmotrio medicinske i nemedicinske implikacije predmeta, kao i njezine potencijalne želje i želje podnositeljice, unatoč presumpciji da život treba očuvati, ESLJP je zaključio da produljenje života P.K. nije bilo u njezinom najboljem interesu.

Slijedom svega navedenog ESLJP je utvrdio da je prigovor podnositeljice u smislu članka 2. Konvencije očigledno neosnovan.

¹ Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#)

Članak 8.

ESLJP je prihvatio da je odluka Visokog suda o prekidu terapije koja je P.K. održavala na životu predstavljala miješanje u pravo podnositeljice na poštovanje obiteljskog života. No kako je predmetno miješanje bilo u skladu sa zakonom i težilo legitimnom cilju - zaštitu prava i sloboda P.K. - jedino pitanje koje je ESLJP trebao razmotriti bilo je, je li miješanje u pravo podnositeljice bilo razmjerno legitimnom cilju kojem se težilo.

ESLJP je ponovio da je u sličnom predmetu, [Gard i drugi protiv Ujedinjene Kraljevine](#) (stavci 114.-125.), već utvrdio da ne smatra spornim što je regulatornim okvirom u Ujedinjenoj Kraljevini odgovornost za donošenje odluka o prekidu liječenja povjerena sudovima te je ponovno naglasio važnost postojanja nadzora nacionalnih sudova kao i primjerenost da se bolnice obrate sudovima u slučaju razilaženja u mišljenju između roditelja i liječnika. Razmatrajući predmet podnositeljice, ESLJP je utvrdio da je sudsko ispitivanje u oba stupnja bilo pedantno i temeljito. Svi zainteresirani bili su zasebno zastupani, izvedena su opsežna i kvalitetna vještačenja, posebno su razmatrani svi izneseni argumenti te su sudovi dali opširno obrazloženje u prilog svojih zaključaka. Stoga se odluke nacionalnih sudova ni na koji način nisu mogle opisati kao proizvoljne. Nadalje, u predmetu podnositeljice Visoki sud vodio se kriterijem najboljeg interesa djeteta, a koji, sukladno recentnoj praksi ESLJP ([Vavrička i drugi protiv Češke](#) [VV]², stavci 286.-288.), ne pretpostavlja da bi roditelji nužno trebali primarno odlučivati kako će se služiti i zaštititi najbolji interes njihove djece već da postoji obaveza država da u središte svih odluka koje utječu na zdravlje i razvoj djece stave njihove najbolje interese, kao i interese djece kao skupine. Stoga, u predmetu kao što je ovaj, ne može se reći da je odluka o primjeni načela „najboljeg interesa djeteta“ bila izvan okvira slobode procjene tužene države jer je njome država nastojala uspostaviti ravnotežu između zaštite prava pacijenata na život i zaštite njihovog prava na poštovanje privatnog života i osobne autonomije.

U svakom slučaju, pri određivanju najboljeg interesa P.K. sudac Visokog suda jasno je utvrdio da, iako je malo vjerojatno da P.K. osjeća bol, izloženost invazivnim terapijama koje su bile nužne da bi ju se održalo na životu, kao i kontinuirani gubitak slobode, funkcija i sposobnosti uživanja u djetinjstvu, svakako su joj prouzročile stalnu i trajnu štetu.

Slijedom svega navedenog ESLJP je utvrdio da su odluke nacionalnih sudova bile u najboljem interesu P.K. te je zahtjev podnositelja i u smislu članka 8. Konvencije odbacio kao očigledno neosnovan. Posljedično, ESLJP je ukinuo i privremenu mjeru koja je bila određena u predmetu sukladno članku 39. Poslovnika.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.

² Analiza presude dostupna je na [hrvatskom jeziku](#)